

El suport escolar a Barcelona

Consorci d'Educació de Barcelona
Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

Ajuntament de Barcelona

Decàleg per a un suport escolar que obri oportunitats reals d'èxit educatiu

Principis i consideracions prèvies

- La labor compensatòria dels recursos de suport escolar promoguts per organitzacions públiques o pel tercer sector és essencial per a aquells infants i adolescents que no compten amb un entorn familiar que els pugui ajudar a fer les tasques escolars un cop finalitzat l'horari lectiu.
- La relació entre el professorat dels centres educatius i els educadors/monitors de les entitats ha de fonamentar-se en el tracte d'igual a igual i en la confiança i el respecte mutus.
- Les oportunitats d'èxit es multipliquen quan és el centre educatiu el que lidera l'activitat de suport educatiu. Això no va en detriment dels programes de suport que es desenvolupen en equipaments de

Recomanacions per a la coordinació entitats-escoles

Es recomana mantenir tres moments de coordinació al llarg del pla de suport escolar. És necessari comptar amb una persona de referència tant per part del centre escolar com de l'entitat per garantir la coordinació i centralitzar-la.

1. Reunió inicial

Una entrevista inicial de l'entitat i la família amb el professor tutor del centre escolar permet identificar les necessitats específiques de l'alumne, fer un programa de treball a mida i pactar el seguiment de la seva evolució i assistència. Si la situació ho requereix, la família, el professor tutor i l'entitat poden signar un contracte pedagògic que reflecteixi el llistat de pactes consensuats.

l'entorn, sempre i quan hi hagi una relació estreta i de coneixement mutu entre els educadors/monitors i les escoles d'on provenen els infants.

- La família s'ha de responsabilitzar de l'educació dels seus fills i no deixar-la desatesa i en mans de l'administració, escoles o entitats. Des dels programes de suport educatiu s'han de pensar estratègies per incloure-hi les famílies i evitar que deleguin la responsabilitat de l'acompanyament escolar.

- Les tasques escolars fetes de manera mecànica poden ser contraproduents per a aquell alumnat amb dificultats que el porten a desvincular-se progressivament del sistema educatiu. Cal, doncs, ajudar l'alumne a construir el coneixement a partir del punt on ha perdut el fil.

2. Seguiment durant el curs

La reunió a mig curs té l'objectiu de valorar si els compromisos i el pla de treball inicials s'estan aconseguint o bé si cal reajustar-los. Així mateix, disposar de vies d'interlocució obertes al llarg del curs garanteix una bona coordinació i coherència en les actuacions: seguiment de l'assistència i de les tasques escolars, problemes de comportament, moments delicats emocionalment, detecció de malestars, etc.

3. Avaluació final

L'avaluació de l'aprofitament que cada alumne fa del suport escolar ha d'arribar tant a la família com al professor tutor. Pot, per exemple, incorporar-se l'informe valoratiu de l'entitat al butlletí de notes de l'escola. Durant la tutoria amb les famílies també es pot tractar conjuntament aquest aprofitament i els aspectes que en un futur caldria millorar.

10. Treballar en xarxa

Promoure el treball en xarxa entre les entitats que es dediquen al suport i les entitats del barri per millorar la vinculació de l'escola amb l'entorn i mantenir espais de reflexió al voltant de les tasques escolars, tema de debat, ara per ara, inconclús.

8. Canviar d'espai

Evitar, en la mesura del possible, realitzar les activitats extraescolars dins de les mateixes aules on prèviament s'ha fet classe, per no desmotivar l'alumnat.

6. Potenciar l'autonomia

Incentivar la motivació i el treball autònom dels estudiants, ajudant-los a aprendre a aprendre i a prescindir de l'adult per planificar el treball. Posar èmfasi en l'adquisició de les competències i els coneixements més que en l'acompliment de les tasques escolars immediates.

4. Escoltar els infants i joves

Fomentar la participació activa dels infants i dels joves atesos, i donar-los canals per plantejar iniciatives i expressar les seves necessitats de suport i els seus dubtes o comentaris. Involucrar, també, cada alumne en l'elaboració del seu pla de treball, de manera que sigui conscient dels objectius marcats i pugui autoavaluar el seu progrés al llarg del curs.

3. Consensuar un pla de treball

Establir un pla de treball consensuat entre el centre educatiu, la família i el recurs de suport pel que fa als objectius d'aprenentatge i a les tasques escolars que l'alumne desenvoluparà fora de l'escola. La coordinació entre les entitats i els centres hauria de seguir les recomanacions que es recullen en el quadre.

Un suport escolar que obri oportunitats reals d'èxit educatiu hauria de satisfer aquests requisits:

9. Recolzar els educadors

Garantir, per part de l'equip responsable del programa, la formació, el seguiment i l'assessorament de les persones de suport, siguin estudiants, voluntaris o professionals remunerats.

7. Crear un clima agradable

Generar, en l'espai de suport, un clima favorable a l'estudi, distès i agradable, que no es visqui com a un simple allargament de l'activitat lectiva. La vinculació afectiva amb els educadors/monitors del suport i les estratègies d'ajuda entre iguals i de treball cooperatiu contribueixen a aconseguir aquest clima de confiança.

5. Avaluar individualitzadament

Potenciar un sistema d'avaluació individualitzada, en els casos que s'escaigui, que compleixi amb els criteris pactats i que pugui ser compartit tant amb el professorat com amb les famílies.

2. Derivar al recurs adequat

Procurar una bona derivació de l'alumnat al recurs més adient, en funció tant d'una encertada identificació de les seves necessitats educatives com de la metodologia i el perfil dels educadors/monitors de suport de què cada recurs disposa.

1. Oferir recursos diversos

Comptar, especialment en els territoris amb major complexitat social, amb una oferta de recursos diversa per donar resposta a les necessitats de cada jove o infant.

Entitats que fan suport escolar a Barcelona

AAVV Sant Antoni i Centre de Serveis Socials de Sant Antoni: Reforç Escolar i Integració Social (REIS)
AAVV Trinitat Vella: Repàs escolar
AFEV: Acompanya un infant
Ajuntament de Barcelona: CO Les Corts -Sants
Ajuntament de Barcelona: CO Sant Martí
Amics del moviment quart món Catalunya: Reforç educatiu Quart Món
Armut! Acció per la justícia social: Reforç
Ane -Llicasa- (Associació per a la no exclusió): EIDIP'S (Equip Itinerant d'Intervenció Psicopedagògica: Sistèmic Social)
Associació Amical d'Immigrants Marroquins a Catalunya
Associació Benestar i Desenvolupament: Proinfant
Associació Comunitària Verdum (Pla Comunitari Verdum)
Associació Educativa Integral del Raval: CO Espai Socioeducatiu Aula Oberta
Associació Enxarxa (Pla Comunitari Besos-Maresme): Suport al Reagrupament familiar i Interculturalitat. Joves Besos Maresme
Associació Fem Talent
Associació Formació i Desenvolupament: Suport educatiu
Associació Gabel·la: CO Comparir: Estudi assistit
Associació In Via: Espai Aprenere
Associació Intercultural Nakeramos: Shere Rom Roquetes
Associació Juvenil Tronada: Centre Diari
Associació l'Esquit: CO Aula d'Estudi
Associació per a joves TEB: Espai de deures
Associació sociocultural Roket Project: Tro i Tronet
Associació Superacció: Triatló per la inserció
Banc Solidari: Reforç escolar
Bayt al Thaqa: Programa infància i adolescència
Biblioteca Barceloneta-La Fraternitat: Suport als deures escolars
Biblioteca Bon Pastor i Creu Roja: Minicicló
Biblioteca la Sagrada - Marina Götet i Save the Children: Reforç (taller de deures)
Biblioteca Sagrada Família, Centre de Serveis Socials de la Sagrada Família i Creu Roja: Club de Deures
Biblioteca Sant Pau-Santa Creu: Espai multimèdia, àrea infantil i suport als deures i a la recerca d'informació
Bona voluntat en acció
BRAVAL, Iniciatives de Solidaritat i Promoció: 1@1
Càritas Diocesana de Barcelona: Casal de Joves de la Barceloneta
Càritas Diocesana de Barcelona: CO Glamparetes i Casal d'Adolescents de la Barceloneta
Càritas Diocesana de Barcelona: CO Llops del Taga
Càritas Diocesana de Barcelona: CO Torre Baró
Casal de Barri La Cosa Nostra: CiberCaixa La Cosa Nostra
Casal de Joves Calassanç: Casal d'estudi diari
Casal de Joves Casa Saginer: Espai d'estudi
Casal de Joves del Centre Cívic El Coll
Casal de Joves la Guineueta
Casal del Barri La Vinya (Associació de Veïns de La Vinya)
Casal dels Infants per l'Acció Social als Barris: CO Adolescent (Raval i Besòs)
Casal dels Infants per l'Acció Social als Barris: CO Infantil
Casal dels Infants per l'Acció Social als Barris: CO Petita Infància
Casal dels Infants per l'Acció Social als Barris: Entorn Escolar Primària
Casal infantil Bon Pastor i Ciberaula
Casal infantil de Vallbona
Casal infantil Drassanes
Casal infantil Guinardó
Casal infantil La Torre
Casal infantil l'Ànc: Espai de deures
Casal infantil Municipal El Vaixell: Espai de deures
Casal infantil Teixonera
Casal infantil Trinitat Nova i AAVV de Trinitat Nova: Aula d'estudi
Casal infantil Ubuntu
Centre Cívic de Sant Andreu: Projecte de lleure infantil a la Franja Besòs
Centre de Barri Can Clos
Centre de Serveis Socials Baix Guinardó i Can Baró i Biblioteca Mercè Rodoreda: Projecte Xarxes
Centre de Serveis Socials de La Marina: Esforç! jupant
Centre de Serveis Socials de Poble Sec: Suport a l'organització
Centre de Serveis Socials de Roquetes: Tronetes
Centre de Serveis Socials de Vila de Gràcia i Camp d'en Grassot i Biblioteca Vila de Gràcia: Suport socioeducatiu
Centre de Serveis Socials del Coll-Vallcarca i Creu Roja: Espai de deures
Centre de Serveis Socials Garcilaso i Creu Roja: Projecte de suport a adolescents JOVIAL
Centre de Serveis Socials Guinardó i Creu Roja: Amb bona lletra
Centre de Serveis Socials La Marina i Districte Sants-Montjuïc: Imagina't
Centre de Serveis Socials Porta Vilapicina i Torrellobeta i Creu Roja: Tècniques d'estudi
Centre de Serveis Socials Raval Sud
Centre d'Espai Druida: Espai Diari
Centre Parroquial Sant Vicenç de Sarrià: Teatre de Sarrià
Comunitat de Sant Egidí: Escola de la Pau
Consorti d'Educació de Barcelona: Programa Exit
Cooperativa Reflexes: 3XIT
Coordinaadora d'entitats de Poble Sec: Espai de la Infància
Creu Roja a Barcelona: CMS (centre de mediació social)
El Submarí - Vois un cop de ma: CO El Submarí
Espai12@16
FECC (Fundació Escola Cristiana de Catalunya): Amb el llibre sota el braç!
FECC (Fundació Escola Cristiana de Catalunya): Programa Caixa Proinfància
Franja Raval
Fundació AGI
Fundació Catalunya - La Pedrera: Programa d'Acompanyament Educatiu (PAE)
Fundació CEL: CO CEL Bon Pastor
Fundació CEL: Espai Crist Rei
Fundació CEL: Espai Sant Pacia
Fundació CETIO: Tardes educatives
Fundació Comtal: CO Tria. Programa de Suport a l'escolarització "TRIA Estudi"
Fundació de l'Esperança-Obra Social "la Caixa": CiberCaixa, Tens Talent
Fundació de l'Esperança-Obra Social "la Caixa": Programa de suport educatiu d'Adolescents
Fundació Escolta Josep Carol: Ludoteca Municipal Ca l'Arnó - Racó de deures
Fundació Escolta Josep Carol: Suport socioeducatiu del Centre Cívic La Sedeta
Fundació Exit: Projecte Coach
Fundació IPSS: Espai Educatiu
Fundació IPes: Grup d'estudi assistit
Fundació Jaume Bofill: LEXIT (Lectura per a l'èxit educatiu)
Fundació Joan Salvador Gavina: CO Joan Salvador Gavina
Fundació Migra Studium: Som-hi
Fundació Pare Manel: CO Muntanyès - Reforç Escolar
Fundació Pere Tarrés: Centre Socioeducatiu de Poble Sec
Fundació Pere Tarrés: Centre Socioeducatiu Poblenou
Fundació Pere Tarrés: Projecte Reforç Escolar
Fundació PRESME: Espai Jove Les Basses
Fundació Privada Trinijove: CO Neus Puig
Fundació Privada Trinijove: Taula Proinfància Baró de Viver i Trinitat Vella
Fundació Sardà-Pujadas
Fundació Social del Raval
Fundació Soñar Despierto: Educar somriures
Fundació Temps i Compromís: Espai de deures
Fundació Tot Raval: Xarxa de Lectura del Raval
Fundació Viarany: CO Eixample
Fundación Adis: CO Suport educatiu Carmel
Fundación Adis: Suport educatiu per a nens i adolescents del Casc Antic
IMEB (Institut Municipal d'Educació de Barcelona): Biblioteca Escolar Oberta al Barri (BEOB)
IMEB (Institut Municipal d'Educació de Barcelona): Programa Suport a la lectura
Kasal de Joves Roquetes
La Formiga: Taller de reforç de català
La Sala Espai Jove Garcilaso
Ludoteca Casa Grogia: Espai de deures
Ludoteca i CiberCaixa la Verneda
Ludoteca Maria Gràcia Pont: Germà gran, germà petit
Ludoteca Sòller
Ludoteca Tardor
Parroquia de Sant Mateu de la Guineueta: Projecte Lucas
Parroquia de Santa Maria Magdalena: Al·l'ECO
Parroquia Santa Eulàlia de Vilapicina: Sala d'estudi
Pla Integral de la Trinitat Vella: Espai Via Barcino
Projecte social infantil "Dos de maig - Sagrada Família"
Ravalnet: Ràdio i edició de vídeo com a reforç de competències bàsiques
Rromano Sikovne: Gitanos amb futur
Sala Jove Baró de Viver
Salesians de Sarrià: Repassem Junts
Salesians Sant Jordi - PES Cruïlla i CO Ciutat Meridiana
Salesians Sant Jordi - PES Navas: CO Don Bosco
Salesians Sant Jordi i CO Martí-Codolar
Save the Children: Casal Activiocs
Save the Children: Casal Congrés Indians i Centre Urban
Save the Children: Espai Juvenil Jovecardi
Save the Children: Programa Proinfància
Secretaria d'Entitats de Sants, Hostafrancs i la Bordeta: Espai de deures
Servei de Dinamització Juvenil amb Biblioteca Bon Pastor: Projecte suport a l'estudi
Servei Solidari per la Inclusió Social: Projecte Rossinyol
Terral, Raval en acció: Programa 1@1
Unión Romani: Roquetes la Romença
Xarxa d'Acompanyament Educatiu: Tu pots! (formada pels Centres de Serveis Socials Antiga Esquerra, Dreta Eixample, Fort Pienc, Nova Esquerra i Sant Antoni; Centre Obert Eixample; Casal Lloïla; escoles Sagrat Cor-Diputació i Sagrat Cor-Casp; Creu Roja).
YMCA: Suport escolar

I també, suport escolar organitzats directament pels centres educatius:
- 70 direccions d'escoles i instituts
- 28 AMPA

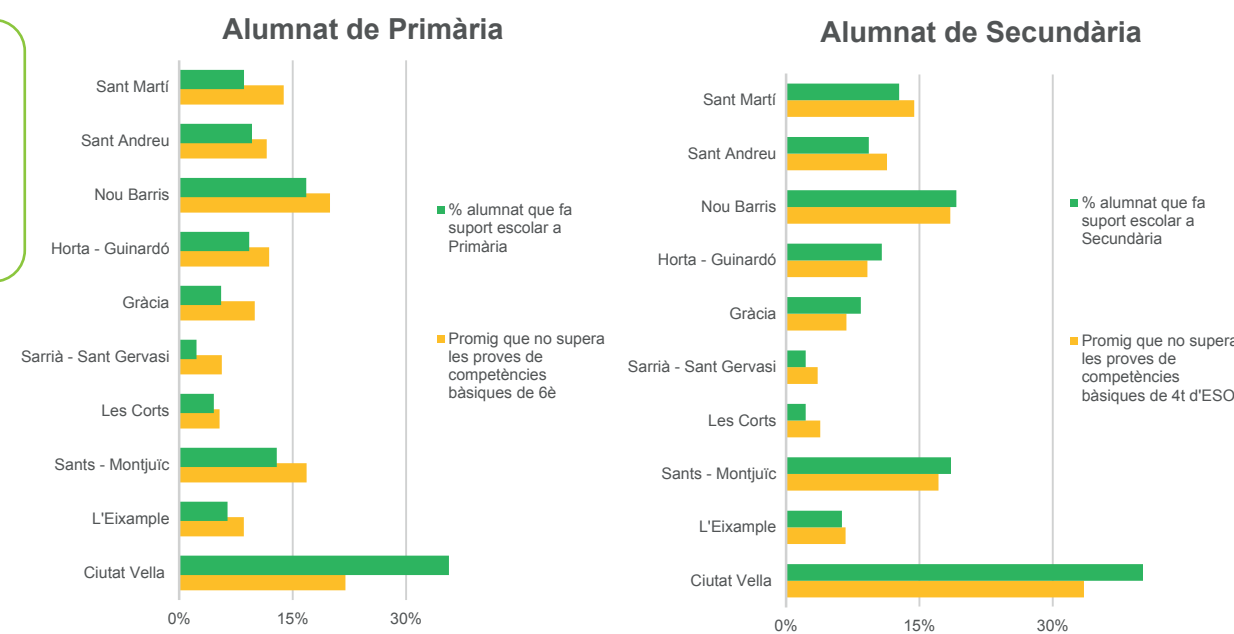
Barcelona:
502 espais on es fa suport escolar

Promoguts per:
146 organitzacions, 70 direccions de centres educatius, 28 AMPA

Donen suport a:
13.099 alumnes
- Primària: 7.468
- Secundària: 5.631

Comparativa: % promig d'alumnat que no supera les competències bàsiques* i % d'alumnat que fa suport escolar per districte. Primària i Secundària

*Promig del % d'alumnat per districte que no supera les competències avaluades (anglès, matemàtiques, castellà i català). El Pla per a la reducció del fracàs escolar a Catalunya marca com a

objectiu a assolir el 2018 que el percentatge d'alumnes amb baix rendiment sigui menor del 15% en els resultats de les proves de 6è de primària i 4t d'ESO

Mapa de recursos de suport escolar a Barcelona 2015

El material que es presenta en aquesta infografia ha estat possible gràcies al valuós suport de persones i entitats: els membres de la Taula de Coordinació dels Recursos de Suport Escolar de Barcelona, que han ofert assessorament al llarg de la recerca; totes les entitats referenciades durant el document, que han aportat informació sobre la seva activitat; les AMPA i les direccions dels centres educatius de Primària i Secundària, que han informat sobre els recursos de suport escolar que directament organitzen o amb els que col·laboren; les Direccions de Serveis a les Persones i al Territori dels Districtes; l'Institut Municipal de Serveis Socials; l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB) i el Consorci de Biblioteques de Barcelona.

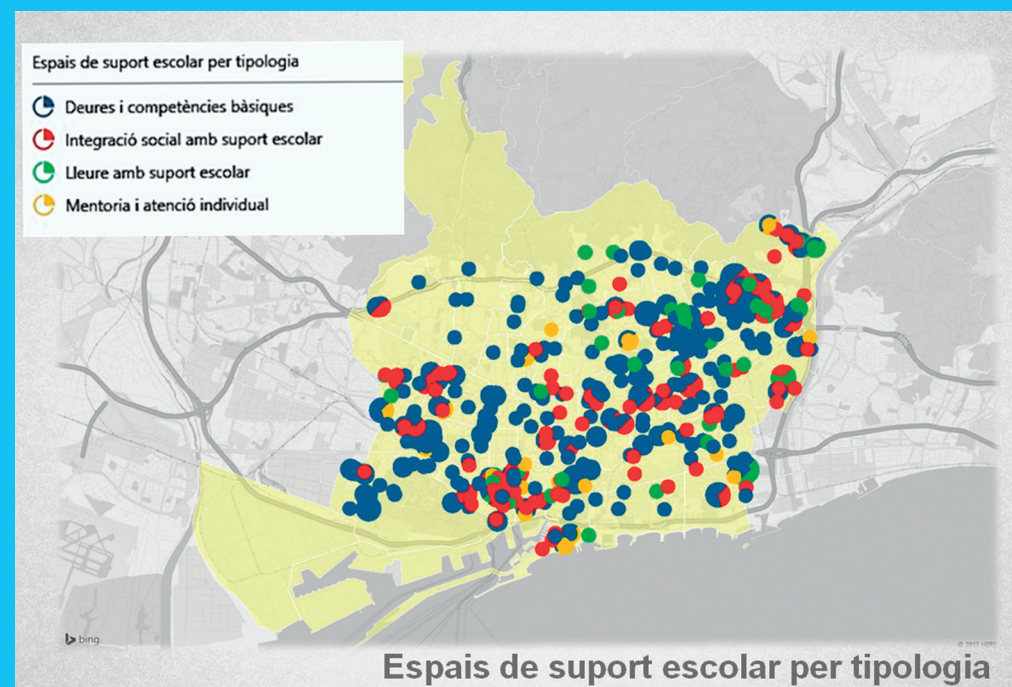
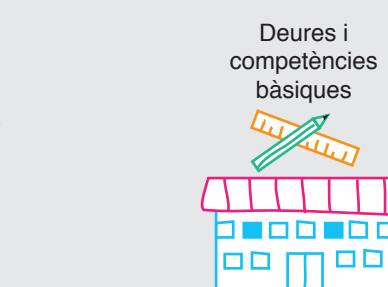
El Mapa de recursos de suport escolar a Barcelona recull: [...] projectes o serveis de caràcter públic o social, en funcionament i ubicats dins del terme de Barcelona, que tenen com a principal finalitat reduir el fracàs escolar i contribuir a l'èxit educatiu de la població en edat d'escolarització obligatòria, destinant recursos humans i materials a aquesta finalitat.*

*En l'objecte d'aquesta recerca queda exclòs el Suport Escolar Personalitzat (SEP) ofert a les escoles.

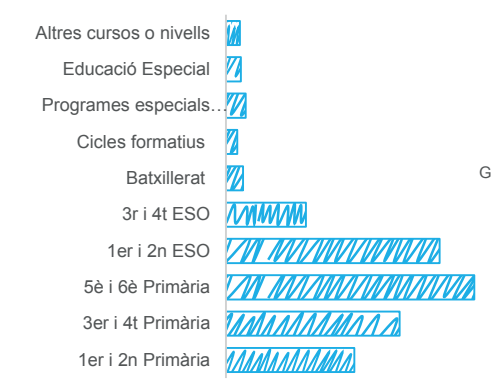
Tipologia de recursos

Els recursos de suport escolar són de diferent tipologia segons la seva activitat i els seus objectius bàsics:

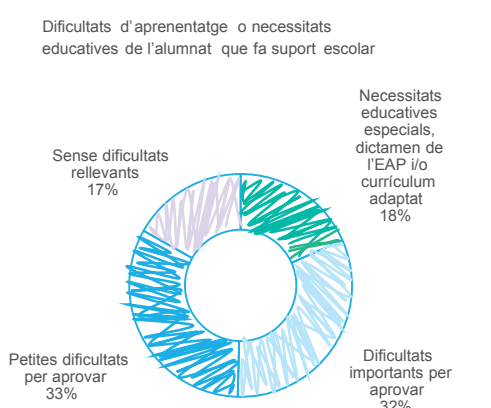
- Deures i competències bàsiques:** recursos destinats a portar les tasques escolars al dia i a reforçar competències bàsiques (comprensió lectora, etc.): espais de deures, grups de lectura, etc.
- Integració social amb reforç escolar:** recursos orientats a infants i joves amb factors de risc, que fan suport escolar en el marc d'un projecte ampli d'integració social o de suport socioeconòmic: centres oberts, etc.
- Lleure amb reforç escolar:** recursos que combinen activitats de lleure o esportives amb el reforç escolar: esports, ludoteques, casals, etc.
- Mentoria i atenció personal:** recursos amb projectes centrats en la motivació i l'acompanyament individualitzat dels infants i dels joves atesos. Les activitats i els espais de suport s'adapten a cada cas: mentoria socioeducativa, atenció psicopedagògica, etc.

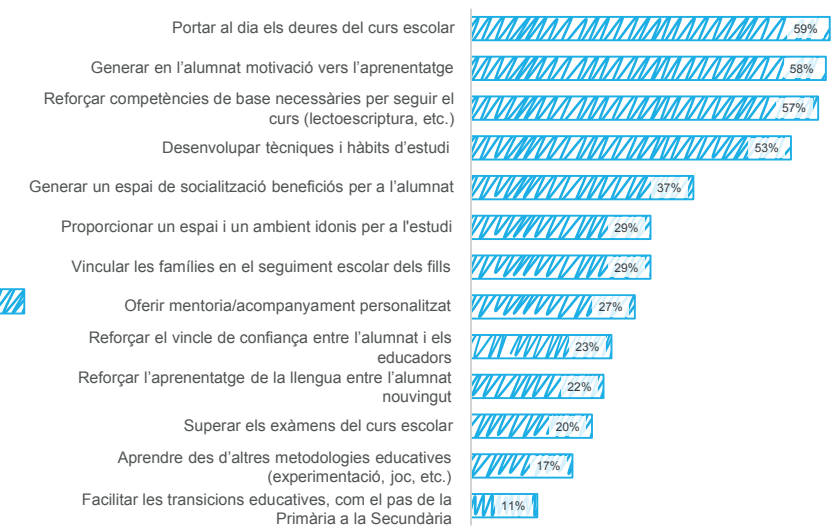
Nivell educatiu de l'alumnat que fa suport escolar

Dificultats d'aprenentatge o necessitats educatives de l'alumnat que fa suport escolar

Objectius prioritaris del suport escolar

Activitats o prestacions addicionals al suport escolar

